

EESTI ADVOKATUUR

ESTONIAN BAR ASSOCIATION

Kohtute seaduse eelnõu töögrupp

21.11.2008.a nr 1-9/152

Arvamuse andmine kohtute seaduse eelnõu kohta

Eesti Advokatuur leiab, et õigusriigis on eriti oluline sõltumatu kohtusüsteem ja eelnõu eesmärk saavutada kohtusüsteemi sõltumatus täitevvõimust ning tagada paremini võimude lahususe põhimõte on positiivne, kuid nimetatud eelnõuga selle saavutamine on küsitav.

Advokatuur ei saa toetada kohtunike sõltumatust kahjustava subordinatsioonilise kontrolli kehtestamist. Järelevalve eelnõus sätestatud kujul võib kahjustada õigusemõistmise sõltumatust ning takistada kohtunikule pandud kohustuste täitmist. Kohtute kohustus tegeleda kohtu tööd tagavate organisatsiooniliste ja korralduslike küsimuste ning järelevalvega võib hakata märkimisväärselt häirima õigusemõistmist. Seda eelkõige olukorras, kus vähendatakse kohtunike arvu, mis tähendab kohtunike töökoormuse kasvu ja välistab senisest oluliselt kiirema ja efektiivsema kohtumenetluse. Advokatuur peab oluliseks, et kohtunike arvu vähendamine ei tooks kaasa kohtumajade sulgemisi. Õigusemõistmise kohalolek erinevates regioonides tagab ka õigusteenuse osutajate huvi antud paikkondades teenuste osutamiseks. Eeltoodu aga annab aluse lootusele, et isikutel oleks õigusabi võimalikult kättesaadav elu- ja tegutsemiskoha lähedal.

Samuti tekitab küsimusi, kuidas tagatakse kohtute piisav rahastamine olukorras, kus kohtuhaldus ei ole enam Justiitsministeeriumi, vaid Riigikohtu esimehe haldusalas. Riigikohtu esimehe võimalus saavutada eelarveläbirääkimistel kohtusüsteemi piisav rahastatus on küsitav ja prognoosimatu tulemusega protsess, mis annab võimaluse läbirääkimisteks, kuid ei pruugi tagada piisavat rahastatust. Rahastamise tagamiseks peaks olema seaduses regulatsioon, mis annab piisava garantii rahastamise ühetaolisusele.

Eelnõuga seatakse kahtluse alla kohtuniku sõltumatuse põhitagatis – kohtunikuameti eluaegsus ning kohtusüsteemi usaldusvärsus.

Kavandatavad muudatused annavad aluse kahelda eelnõuga püstitatud eesmärkide saavutamiseks, milleks on eelkõige õigusemõistmise senisest parem kvaliteet ja mõistliku aja jooksul toimuv menetlus, kohtusüsteemi sõltumatus ja objektiivsus.

Kokkuvõtvalt leiab Eesti Advokatuur, et ei saa eeltoodud põhjustel toetada kohtute seaduse eelnõud käesoleval kujul.

Lugupidamisega

Aivar Pilv